

EESTI SAARTE KOGU

ÜLDKOGU 26.-27. JUUNI 2015 V-PAKRIL

Reede, 26. juuni 2015 (Väike-Pakri, Suurküla)

- 1) Seminar "Eesti saared ja haldusreform. Vajadused ja võimalused koostöö tugevdamiseks."
- 2) ESK XXV üldkogu varem väljakuulutatud päevakorra alusel:
 - 2.1 2014 /2015 majandusaasta tegevusaruande ning finantsaruande kinnitamine (aruanded vt lisad 2 ja 3);
 - 2.2. 2015 / 2016 aasta tegevuskava ja eelarve läbiarutamine ning kinnitamine (projekt eelnevalt esitatud vt lisa 4);
 - 2.3 järgmise üldkogu toimumise aja ja koha kindlaksmääramine;
 - 2.4 üldkogu seisukoha esitamine teemal ESK liikmelisus ja juhtimine (vastus kolme saarvalla vallavanema pöördumisele).

Seminaril ja üldkogul osales kokku 34 inimest (Lisa 1).

Esinejad / külalised üldkogul ning töötubades olid: Riigikogu liige Urve Tiidus, Paldiski linnaepea Tiit Peedu, Keskkonnaameti peadirektori asetäitja Leelo Kukk, Siseministeriumi Euroopa territoriaalse koostöö büroo nõunik Riina Nurmsaar, Siseministeriumi regionaalarengu osakonna juhataja Priidu Ristkok jt.

Tervituseks võtsid sõna Laine Tarvis, Paldiski linnaepea Tiit Peedu, Riigikogu liikmed Urve Tiidus ja Mark Soosaar.

Pakrite elukorralduse ja ettevõtluse teemal esinesid ning vastasid küsimustele MTÜ Pakri Saarte Kogukond esindaja Jana Stahl, Väike-Pakri elanikud ja OÜ Tarvas liikmed Fred Söderberg, Erik Söderberg ja Urmas Sepp.

1. Seminar "Eesti saared ja haldusreform. Vajadused ja võimalused koostöö tugevdamiseks."

Koostöövõimaluste üle mitmel tasandil ja erinevates valdkondades arutati, kaasates spetsialiste ja poliitikuid vastavatel tasanditelt ja valdkondadest. Nii osalesid aruteludes riigikogulased Urve Tiidus ja Mark Soosaar, Siseministeriumi regionaalarengu esindajad Priidu Ristkok ja Riina Nurmsaar, Keskkonnaameti peadirektori asetäitja Leelo Kukk (valgustas koostöö-võimalusi Biosfääri kaitseala / programmala raames). Valdade liitmise teemasse tegi sissejuhatava ettekande Noarootsi abivallavanem Aivo Hirmo, kes oma magistrtröös uuris valdade suutlikkuse teemat. Hiiumaa kogemusi ja edasisi kavasis seoses haldusreformiga selgitas Aivi Telvik Hiiu Maavalitsusest. Muu saarvalla seisukoha esitas SOL-i tegevjuht Veiko Viil ning Vormsi, Kihnu, Ruhnu ning Piirissaare vallavalitsustelt laekunud seisukohad haldusreformi küsimuses esitas Laine Tarvis, sest vallavanemad ise üldkogul ei osalenud. Jäi kõlama saarte elanike soov olla ise saarerahva jaoks olulistes ja jõukohastes valdkondades kodusaare saatuse üle otsustajaks ning viiest praegusest saarvallast sooviks neli jätkata iseseisva omavalitsusena, vaid piirissaarlased tunnetavad, et nad võiks ühineda suurema ja tugevamaga (nt Tartu linnaga). Iseotsustamise võimalusele peaks kaasa aitama

olemasolevad ja loodavad koostöövõrgustikud / mittetulundusühingud püsielanike huvide eest seismiseks ning aina lisanduvate suveelanike kaasamiseks.

2. MTÜ Eesti Saarte Kogu XXV üldkoosoleku protokoll

Registreeriti osavõtjad, kellel on üldkoosolekul ESK põhikirja §13 ja §22 alusel hääletamis-õigus. Esindatud on 14 liikmessaart 19-st : põhikirja §20 alusel on üldkoosolek otsustusvõimeline.

Saarte volitatud, hääleõiguslikud esindajad, kokku 14 häält:	
Abruka – SOL -VeikoViil	Ruhnu – Kaarel Lauk
Hiiumaa – Aivi Telvik	Saaremaa – SOL -VeikoViil
Kassari – Aivi Telvik	Vahase – Arvi Prei
Kesselaid – SOL– Veiko Viil	Vilsandi – Arvo Kullapere
Manõja – Svea Aavik	Vormsi – Elle Puurmann
Muhu – SOL -VeikoViil	Väike-Pakri – Jana Stahl
Piirissaar – Siim Avi	Osmussaar – Aivo Hirmo
Puuduvad: Aegna, Kihnu, Kõinastu, Naissaare ja Prangli esindajad	
Üldkoosolekul osalevad, kuid hääletamisõiguseta liikmed ja kaastöönõukogu liikmed ning külalised:	
Laine Tarvis, Jana Kokk, Kaia Eelma, Leo Filippov, Riina Aasma, Maret Pank, Mark Soosaar, Riina Kaljulaid, Maret Kaljulaid, Margit Kaljulaid, Henry Timusk, Kai Võlli. Külalised: Tiia Palmaru, Kaisa Laos, Vitali Trots, Urmas Sepp, Fred Söderberg, Erik Söderberg, Urve Pill.	

Koosoleku juhatajaks valiti kaastöökogu liige Leo Filippov, protokolljaks Svea Aavik.
Päevakord

1. 2014 /2015 majandusaasta tegevusaruande ning finantsaruande kinnitamine (aruanded vt lisad 2 ja 3);
2. 2015 / 2016 aasta tegevuskava ja eelarve läbiarutamine ning kinnitamine (projekt eelnevalt esitatud vt lisa 4);
3. Järgmise üldkogu toimumise aja ja koha kindlaksmääramine;
4. Üldkogu seisukoha esitamine teemal ESK liikmelisus ja juhtimine (vastus kolme saarvalla vallavanema pöördumisele).

Päevakord kinnitatakse ühehäälselt (14 poolthäälega).

1. 2014 /2015 majandusaasta tegevusaruande ning finantsaruande ärakuulamine ning kinnitamine (aruanded vt lisad 2 ja 3);

Eestseisuse poolt koostatud tegevusaruanne on ESK liikmetele eelnevalt (22.06.2015) listi kaudu tutvumiseks saadetud (Lisa 2). Eestseisuse esimees Laine Tarvis teeb ülevaate ja kommenteerib esitatud tegevusaruannet ning vastab küsimustele.

Laine Tarvis: Vastavalt aruandeperioodi tegevuskavale olid aruandeperioodil kavas järgmised põhilised tegevused:

- liikmeskonna suurendamine;

- kaastöönõukogu tegevuse aktiveerimine ja nende rolli oluline suurendamine ESK tegevuses;
- läbirääkimised ministeeriumidega;
- ühisürituste korraldamine (üldkogu, kaastöönõukogu kokkusaamised, pärimuspäevad);
- ESK jälgib pidevalt saarte huvide arvestamist õigusloomes ja halduses (PVS, kirjad ministeeriumidele ja keskasutustele – Põllumaj. Min., Eesti Telekom jne);
- ühiste arendusprojektide algatamine;
- projekti „Kestlik loodus- ja kultuuripärandi kasutamine väikesaarte majanduses/turismis“ esitamine;
- koostöö süvendamine ESINiga ;
- meedias saartel toimuvast teavitamine.

Hiiumaal toimuvatel tänavustel saarte pärimuspäevadel 10.-11. oktoobril on teemaks „Legendid tuletornidest. *Laine Tarvis* tegi ettepaneku rääkida pärimuspäevadel ka väikeettevõtlusest. Sotsiaalne ettevõtlus ja mõnede kaupade tootmine kuulub samuti kodanikeühenduse valdkonda.

Sõnavõttud:

Mark Soosaar: Juttu oli katuserahast, mida nimetasin kommirahaks. Järgmise aasta „kommirahad“ on olemas. Kuna kokku 17 asustatud saarest 10 asub Lääne-Saare valimisringkonnas ja sealt pärit saadikud on huvitatud valijate häälest, seepärast ettepanek, et K. Laanet, R. Aeg, A. Ammas, U. Tiidus ja I. Sooäär (saadikud sellest ringkonnast) võiksid hankida ESK-le toetuse - soovitan otse ühendust nendega võtta. Mina olen oma toetuse Pärnumaale lubanud.

Arvi Prei: Saaremaa Merekuultuuri Seltsile võiks teha ettepaneku, et ta astuks ESK liikmeks.

Mark Soosaar: Kesselaiult ei ole liikmeid. Peaks vaatama, et meil oleks liikmed igalt saarelt olemas. Usalduse võitmine on väga suur töö, aga meil on vaja seda teha.

Kaia Eelma esitas kokkuvõtte majandusaasta finantstulemist (see aruanne läheb registrisse ja ka kodulehele (Lisa 3).

Ettepanek: Kinnitada ESK 2013/2014 majandusaasta aruanne koos tegevusaruandega.

Hääletamine: Poolthääli 14, vastu 0, erapooletuid 0

Otsus: Kinnitada ESK 2014/2015 majandusaasta aruanne koos tegevusaruandega.

2. 2015 / 2016 aasta tegevuskava ja eelarve läbiarutamine ning kinnitamine (projekt eelnevalt esitatud vt lisa 4);

Laine Tarvis esitab tegevuskava käimasolevaks majandusaastaks (aprill 2015 – märts 2016), mis oli eelnevalt tutvumiseks pandud listi. See tegevuskava võeti aluseks ning tehti selle punktidesse mõningaid täiendusi.

Eesmärk 1 ESK -l on kokku lepitud saartepoliitika põhimõtted, millest oma tegevuses juhitudakse

Mark Soosaare ettepanek: võtta töökavasse seadusandluse töörühma moodustamine, et anda sisse kõigepealt seadusemuudatused, sealhulgas 3 saare – Väike-Pakri, Aegna ja Naissaar – lisamine püsiuasustusega väikesaarte hulka.

Veel terve rida muid muudatusi, selleks on vaja ühtsust, nt püsielaniku staatuse küsimuses.

Paragrahv 51-52 ütleb, et et nendes omavalitsustes, kus püsielanike keel ei ole eesti keel, võib asjaajamisel olla teine keel.

Teemasid on palju, mida on vaja muuta ja väikesaartel lihtsam sisse viia kui terve Eesti ulatuses.

Räimepüügi kvootide jagamine püüniste kaupa on väär – Peipsi näide püüniste kaupa püügiõigusest, kus võeti luba Tartust jne.

Otsustati luua seadusandluse töörühm. Liikmed: Mark Soosaar (töörühma juht), Riina Kaljulaid (Ruhnu), Siim Avi (Piirisaar), Henri Timusk (Vormsi) ja Leo Filippov (Saaremaa).

Eesmärk 2. Saarlaskonnad tunnetavad kasu ESK tegevusest.

Leo Filippov: Et info ei jõua iga elanikuni väikesaartel, on vaja tõhusamat teavitamist.

Oluline on liikuda selles suunas, et Saarte Kogusse jõuaks rohkem noori.

Teavitamise teemal võeti seisukoht, et listi kaudu võiks pakkuda linke. Igal saarel võiks olla keegi korrespondent, kes annaks infot listi kaudu.

Eesmärk 3. Riigiasutused ja teised partnerid küsivad ja arvestavad ESK arvamust

Leiti, et kui enamasti Keskkonnaametist on saanud saartele hea partner, siis RMK osas on veel vaja koostööni jõuda. Väga oluline on, et ESK-l oleks võtta konsultante – kaastöönõukogu liikmeid, kes oleksid võimelised pädevat arvamust esitama.

Maret Pank: Saaremaa, Abruka, RMK ja omanikud peavad omavahel läbi rääkima; RMK ametnikud sageli ei taha rääkida ega midagi kuulda.

Leo Filippov: Kesselaiu inimesed ütlesid, et ei taha RMKga tegemist enam teha – ei saanud kokkulepet matkaradade tegemiseks.

Aivi Telvik: Peaks olema mõni konkreetne tegevus, mis ära teha, et üks asi korda ajada. Sellega Saarte Kogu näitaks oma võimekust sekkuda ja midagi korda teha, et ESKtegevus muutuks konkreetsemaks.

Elle Puurmann: Kui RMK osas on probleeme, kus on konkreetsed asjad, andke teada!

Mark Soosaar: Kaasamine tähendab üldisemas plaanis, et kogukonda arvestatakse.

Kihnu on UNESCOs – aga seal on konflikt kaitsekorralduskava ja kogukonna pärandkultuuri vahel. Enamik elanike vastuväiteid lükatakse tagasi. Asi peaks hakkama teisest olast: ametnikud peaksid tulema kohale ja küsima, mis on suuremad loodusväärtused, mida hoida, kuidas ja mida teie arvates teha. Tuleb püüda säilitada kohalikku pärimust.

Elle Puurmann: kaitsekorralduskava on protsess, mis kahjuks praktikas ei toimi.

RMK on see, mis laieneb kõigile saartele; halb kogemus on eraomanikega. Vormsil on riigimetsa vähe. Head näited RMK riigimaade rendilepingud, arvestades, mis on enne ja mida edasi teha.

Mark Soosaar: Head näited on ka prügimajandusest Vormsil. Poollooduslike koosluste hooldamise peale tuleks luua saartel töökohti, aga pole võimalik.

Investeeritakse tehnikasse, aga see jääb seisma, sest unustame inimese ära, ei taheta luua töökohti. Omavalitsus ütleb, et see ei ole nende asi.

Leo Filippov: Võtame sel aastal RMK ette, proovime luua strateegilised seosed.

Mark Soosaar: Juhul kui väikesaartel midagi teha, tuleks kasutada kohalikku tööjõudu, arvestada loodushoiul ja majanduses kogukonna arvamust.

Aivi Telvik: Hankeseadus ei tohiks kohapealset elu segada, oleme raisanud tehnika peale raha, inimest aga ei saa tööle võtta, sest seda segab kohmakas hankeseadus.

Maret Pank: Väikesaarte programmi nõukogus pole ESK esindajaid. Peaks olema saarte esindajad.

LeoFilippov: Kuidas teha ESK koostööd RMKga saarvaldades?

Aivi Telvik: Tuleb tuua probleemid RMK-sse ja tegeleda nendega.

Eesmärk 4. Liikmeskonnas on esindatud kõik püriasustusega Eesti saared

Mark Soosaar: Oluline anda suuremat otsustusõigust kogukonnale. Kui tekib olukord, et üldkogu ei kutsuta või kutsutakse kokku tööpäeval ja sellisel ajal, mil kõik ei saa tulla. Näiteks Manijat esindab ESK-s MTÜ Manõja Kultuuriselts – soovitan teha nii, et see esindab. Kesselaiult ei ole liikmeid. Peaks vaatama, et meil oleks liikmed igalt saarelt olemas. Usalduse võitmine on väga suur töö, aga meil on vaja seda teha.

Maret Pank: Oluline on teavitustöö, moodustada igal saarel MTÜ-d, kes seisavad väikesaare huvide eest.

Eesmärk 5. ESK on kõiki püriasustusega saari kaasava veebipõhise infovõrgustiku sõlmpunkt. ESK kodulehekülj peaks olema värske ja aktiivne. Kaalutakse võimalust teha seda roteeruva tegevusena. List töötab, facebook - pole veel tööle hakanud.

Eesmärk 7. ESK jälgib pidevalt saarte huvide arvestamist õigusloomes ja halduses.

Vastavad ettepanekud on pädevalt ja õigeaegselt esitatud.

Selle eesmärgi nimel on oluline kaastööõukogu tegevuse aktiveerimine ja nende rolli märgatav suurendamine ESK tegevuses.

Eesmärk 9. ESK osaleb vabatahtlaste võrgustike töös ning pakub oma liikmetele õppimise- ja koostöövõimalusi

Koostöö ESINi-ga peaks süvenema.

Elle Puurmann: ESIN teeb europarlamentis lobitööd, skaiipkoosolekud on vähemalt üle kuu.

Meie poolt on ESIN-i võimalused suuresti kasutamata. Seal antakse teada projektidest, otsitakse partnereid. Kuid meil ei ole omaosaluse võimalust ja seetõttu ei saa ESK projektides osaleda.

ESINi võimalused pakuvad rohkem, kui suudame vastu võtta. Oma kodutöö on meil tegemata. Rahvusvaheline koostöö oleks saarte inimeste silmaringi laiendamiseks hea võimalus.

Eesmärk 10 – Tulubaas kindlustab alaliselt vähemalt büroo püsikulude katmise.

Mark Soosaar: Saavutada katusorganisatsiooni staatus – koondada piisavalt MTÜ-sid enda alla.

Riina Aasmaa: Raha leidmine on võtmeküsimus, see ei tule ainult liikmemaksudest.

Vajalik on tegevsekretäri – pigem tegevjuhi palkamine.

Eraldi väljatoodud punktid „ESK väljund EL Parlamenti ja komisjonidesse“ ja meediaprogramm mahuvad juba eeltoodud eesmärkide alla.

Otsustati kinnitada Tegevuskava koos vastavate parandustega 2015/2016 tegevusaastaks (lisa 5).

3. Järgmise üldkogu toimumise aja ja koha kindlaksmääramine

Mark Soosaare ettepanekul otsustati järgmine üldkogu korraldada Hiiumaal oktoobris koos saarte pärimuspäevadega.

4. Üldkogu seisukoha esitamine teemal ESK liikmelisus ja juhtimine (vastus kolme saarvalla vallavanema pöördumisele).

Otsustati, et ESK peaks võtma seisukoha kolme vallavanema pöördumise asjus. Arutleti ESK seisukoha sõnastust. Põhivariandina pakuti välja järgmine sõnastus: „Leiame, et kolme vallavanema pöördumine on eksitav, sest nii ESK uus põhikiri ja strateegia kui ka sellel põhinevad tegevuskavad vastavad saarlaskondade huvidele, samas jääb aga puudu ressursidest – nii tööjõust kui finantsidest“. Otsustati seda sõnastust veel täiendada ja parandada ning kooskõlastada lõplikult koostöös kaastöökoguga.

Laupäev, 27. juuni 2015 (Väike-Pakri)

Pärast hommikusööki traktorisafari läbi Väike-Pakri põhjaosa: Väikeküla, suur kivimurd, Väike-Pakri pank, Pliiku ots, pilk Suur-Pakrile ning seejärel Suurkülla tagasi.

Keskpäeva paiku esines Pakri tantsude kavaga Tallinna Prantsuse Lütseumi rahvatantsurühm Leesikad.

Lahkumine saarelt 14:00.

Leo Filippov
Juhataja

Svea Aavik
Protokollija

Protokolli lisad: 1. Üldkogul osalejate registreerimise leht
2. ESK eestseisuse tegevusaruanne
3. ESK 2014/2015 majandusaasta aruanne
4. ESK tegevuskava ja eelarve 2015/2016 aastaks